

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นบทสรุปการวิจัย ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและอาจารย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะคุณสมบัตินี้ และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะคุณสมบัตินี้ และความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์มีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัตินี้ และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 รวม 8 จังหวัด คือ อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ และนครสวรรค์

โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คัดคำนวณจากการเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจำนวน 25 คน และเป็นกลุ่มอาจารย์จำนวน 346 คน รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 371 คน ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร 371 ฉบับ ได้รับคืนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 359 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.77

2. การสร้างแบบสอบถาม

ได้ศึกษาเนื้อหาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขอคำแนะนำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) ถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำถามทั้งหมด 64 ข้อ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและการใช้ภาษา นำผลมาขอคำปรึกษาตรวจแก้ไขเพิ่มเติมกับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จัดพิมพ์โรเนียวและเย็บเล่มเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว ส่งให้กลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยตนเองในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 7 จำนวน 25 โรงเรียน โดยการเข้าพบและชี้แจงขอความร่วมมือในการวิจัยกับผู้บริหารโรงเรียนทุกแห่ง และขอความกรุณาให้ส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ ทั้งนี้หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาและจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 371 ฉบับ ได้รับคืน 359 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.77

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS-X ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัติ

และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) และใช้ค่าที (t-test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยใช้ความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .05 การวิเคราะห์ข้อมูล เสนอ เป็นตารางและตีความ เรียงตามลำดับความสำคัญของค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นชายมีจำนวนใกล้เคียงกับหญิง ในกลุ่มผู้บริหาร เป็นชายมากกว่าหญิง คือ ชาย 20 คน และหญิง 5 คน ในกลุ่มอาจารย์ เป็นหญิงมากกว่าชาย เพียงเล็กน้อยคือ เป็นหญิงร้อยละ 51.80 และเป็นชายร้อยละ 48.20

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อจำแนกตามอายุพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป รองลงมาคืออายุระหว่าง 41-50 ปี, 31-40 ปี ไม่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีลงมา กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาคือ 41-50 ปี, 21-30 ปี, 51 ปีขึ้นไป อายุต่ำกว่า 21 ปีไม่มี รวมทั้งสองกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาคือ 41-50 ปี, 51 ปีขึ้นไป และ 21-30 ปี ต่ำกว่า 21 ปีไม่มี

3. เมื่อจำแนกตามอายุราชการพบว่า กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุราชการตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป รองลงมาคืออายุราชการระหว่าง 16-20 ปี อายุราชการต่ำกว่า 15 ปีลงมาไม่มี กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี รองลงมาคืออายุราชการระหว่าง 16-20 ปี, 6-10 ปี, 21 ปีขึ้นไป และ 1-5 ปีตามลำดับ รวมทั้งสองกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปี รองลงมาคืออายุราชการระหว่าง 16-20 ปี, 21 ปีขึ้นไป, 6-10 ปี และ 1-5 ปีตามลำดับ

4. จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี รองลงมาคือ วุฒิสองวุฒิปริญญาตรี ไม่มีผู้บริหารวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กลุ่มอาจารย์วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีเพียงร้อยละ 5.3

ตอนที่ 2

ก. ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัตินี้

และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะของผู้บริหารด้านร่างกายและบุคลิกภาพ อารมณ์และจิตใจ สังคมและมนุษยสัมพันธ์พบว่า ส่วนมากทั้งสองกลุ่มมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย มีบางประเด็นที่มีความเห็นต่างออกไป เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ยดังนี้

1.1 ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่อง

1.1.1 ผู้บริหารควรมีนิสัยและจิตใจที่เป็นมิตรกับบุคคลทั่วไปทุกระดับ

1.1.2 เมื่อมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นผู้บริหารจะต้องกล้าเผชิญปัญหานั้น ๆ ไม่ว่าจะยากลำบากเพียงใด

1.1.3 ผู้บริหารจะต้องตื่นตัวต่อความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ทางการศึกษาอยู่เสมอ

1.1.4 ผู้บริหารควรรู้จักริเริ่มโครงการใหญ่ ๆ ในการปฏิบัติงานของโรงเรียน

1.1.5 ผู้บริหารควรแต่งกายได้เหมาะสมกับฐานะและโอกาสต่าง ๆ

1.2 กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง กลุ่มอาจารย์มีความเห็นด้วย เรียงลำดับความสำคัญในเรื่อง

1.2.1 เมื่อประสบกับบุคคลหรือสถานการณ์ที่ไม่พึงพอใจ ผู้บริหารจะต้องสามารถควบคุมความรู้สึกได้

1.2.2 ผู้บริหารจะต้องมีสภาพร่างกายดีพร้อมตลอดเวลาในอันที่จะปฏิบัติงานได้เสมอ

1.2.3 ผู้บริหารควรมีท่าทางกระฉับกระเฉงคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน

1.2.4 ผู้บริหารจะต้องกล้าปรับปรุงวิธีการทำงานให้

ดีกว่า เดิมได้เสมอ

1.3 ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ ในเรื่องผู้บริหารควรกล้าที่จะพูดติเตียนบุคคลที่ประพฤติผิดในที่เปิดเผย

1.4 ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วยในเรื่องผู้บริหารจะต้องมีความเชื่อมั่นในความเห็นของคนว่าถูกต้องเสมอ

2. ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารพบว่า ทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย มีประเด็นซึ่งมีความเห็นแตกต่างกันออกไป ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง อาจารย์มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยในเรื่อง ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษา เป็นอย่างดี

2.2 ผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ กลุ่มอาจารย์มีความเห็นด้วยในเรื่อง ผู้บริหารควรสำเร็จการศึกษาอย่างต่ำในระดับปริญญาโท

2.3 ในเรื่องผู้บริหารควรมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในระดับปริญญาทั้งสองกลุ่มมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ

3. ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารพบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย มีบางประเด็นที่มีความเห็นแตกต่างกันออกไป ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ย ปรากฏว่า

3.1 ผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง อาจารย์มีความเห็นด้วยในเรื่อง ผู้บริหารจะต้องสามารถฝึกคนให้รู้จักทำงานเป็นทีมได้

3.2 ผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย อาจารย์มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่อง ผู้บริหารจะต้องใช้บุคลากรให้ปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับลักษณะงาน

3.3 ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจในเรื่อง การตัดสินใจในขั้นสุดท้าย ในเรื่อง เกี่ยวกับนโยบายควรจะเป็นหน้าที่ของผู้บริหารแค่เพียง ผู้เดียว ผู้บริหารควรมอบความรับผิดชอบงานทั้งหมดให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเอง รู้จักกระจายงาน และผู้บริหารควรมอบหมายงานวิชาการในโรงเรียนให้อยู่ในความรับผิดชอบ ของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาเท่านั้น

3.4 ผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ อาจารย์มีความ เห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วยว่า ในการตัดสินใจสั่งการผู้บริหารควรจะมีระเบียบ กฎหมาย เป็น เครื่องตัดสินใจอย่างเคร่งครัดโดยไม่มีที่ยืดหยุ่น

3.5 ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วยในเรื่อง ที่ผู้บริหารควรตัดสินใจไปก่อนแล้วค่อยหาข้อมูลมาสนับสนุนในภายหลังเพื่อมิให้งานดำเนินไป อย่างล่าช้า และในการพิจารณาความดีความชอบของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารควรพิจารณาบุคคล ที่ประพฤติดีต่อคนก่อนบุคคลอื่น ๆ

ข. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะ คุณสมบัติและความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะของ ผู้บริหารด้านร่างกายและบุคลิกภาพ อารมณ์และจิตใจ สังคมและมนุษยสัมพันธ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารด้าน จุฬการศึกษา ประสพการณ์ ความรู้ในวิชาความรู้ทั่วไปและความรู้ทางวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับความสามารถ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ด้านทักษะและภารกิจของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลและข้อ เสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ที่ตอบแบบ

สอบถาม เป็นชายมีจำนวนใกล้เคียงกับหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี กล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีวุฒิภาวะและประสบการณ์ในการทำงานมากพอสมควร เมื่อจำแนกตามอายุราชการพบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุราชการตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป แสดงว่า เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมานานจึงช่วยให้เข้าใจและรอบรู้วิธีการทำงานและการแก้ปัญหาที่มากขึ้นไปด้วย กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุราชการ 11-15 ปี นับ เป็นกลุ่มที่มีพลังความคิดในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนได้อย่างดี

ในด้านวุฒิการศึกษาพบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จึงนับ เป็น เรื่องที่น่ายินดีที่ทั้งฝ่ายบริหารและอาจารย์มีคุณวุฒิที่เหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความรอบรู้และมีหลักการในการทำงาน เมื่อผสมกับประสบการณ์ทั้งในด้านการบริหารและงานการสอนก็จะทำให้ประสบความสำเร็จตามหน้าที่ของแต่ละคนได้ จึงนับได้ว่าในเรื่องวุฒิการศึกษาไม่น่า เป็นห่วง แต่อาจจะต้องหาทางส่งเสริมให้มีความรู้ทั่วไปและความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพให้มากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัติ และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ดูจากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยในเรื่อง ผู้บริหารควรมีความไวที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคมที่โรงเรียนตั้งอยู่ เสมอ เมื่อผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานผิดพลาดควรเปิดโอกาสให้ชี้แจงได้ตลอดเวลา ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้รวดเร็วกว่าบุคคลอื่น ๆ ในหน่วยงานควรเป็นผู้มีอารมณ์ขัน แจ่มใส ประสบความสำเร็จในการครองเรือน และควรให้ความร่วมมือในกิจกรรมทางสังคมทุกอย่างที่จัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน มีบางประเด็นที่ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป คือ

1.1 ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นอยู่ใน เกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่องต่าง ๆ
ซึ่ง เรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยดังนี้

1.1.1 ผู้บริหารควรมีนิสัยและจิตใจที่เป็นมิตรกับบุคคลทั่วไปทุกระดับ

ผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับบุคคลหลายระดับ จำเป็นต้องหาวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถชักจูงหรือมีอิทธิพลให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ หรือการสร้างสัมพันธ์ภายนอกโรงเรียน อุตสาหกรรมของผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ทศนา แสงศักดิ์ (อ้างถึงใน ชโลมใจ ภิงคารวัฒน์, 2525) ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่าทั้งผู้บริหารและอาจารย์ล้วนมีความเห็นว่า ผู้บริหารควรมีท่าทาง เป็นมิตรและไม่ถือตัว ความเห็นนี้อาจนำมาใช้กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ได้

1.1.2 เมื่อมีปัญหาและอุปสรรคผู้บริหารจะต้องกล้าเผชิญปัญหานั้น ๆ ไม่ว่าจะยากลำบากเพียงใด การทำงานไม่ว่าเรื่องใด ๆ ย่อมมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำสูงสุดของโรงเรียนจะต้องหาวิธีการขจัดปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว เรื่องในที่ไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง ก็ควรให้ผู้อื่นร่วมแก้ปัญหาด้วย โดยไม่ถือทิฐิว่าผู้ใดบังคับบัญชาจะมองว่าเป็นผู้ไม่มีความสามารถ

1.1.3 ผู้บริหารจะต้องตื่นตัวต่อความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ทางการศึกษา อยู่เสมอ ในปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้าไปมาก ศาสตร์หลายแขนงได้รับการพัฒนาเทคโนโลยีเจริญขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่นำความเคลือบไหวดังกล่าวมาจัดรูปแบบการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายจัดการศึกษาของชาติต่อไป

1.1.4 ผู้บริหารควรรู้จักริเริ่มโครงการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนในเรื่องนี้ ผู้บริหารควรได้ทำการวางแผนก่อนดำเนินโครงการ คำนึงถึงทรัพยากรและอุปสรรค และความสำเร็จของงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ Griffiths (อ้างถึงใน กสานต์ วณิชชานนท์, 2529) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ผู้นำในฐานะผู้มีความริเริ่มในงานใหม่ (As an Initiator) นักบริหารการศึกษาที่ดีมักจะแสดงพฤติกรรมในด้านการริเริ่มงานใหม่ ๆ ขึ้น ผู้นำจะต้องทำงานหนักอยู่เสมอ เพื่อให้งานที่เขาเริ่มใหม่ ๆ บรรลุผลสำเร็จ

1.1.5 ผู้บริหารควรแต่งกายได้เหมาะสมกับฐานะและโอกาสต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการสร้างศรัทธาและความนับถือให้แก่บุคคลทั่วไป

1.1.6 ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีสุขภาพทางกายดีพร้อมตลอดเวลา ในอันที่จะปฏิบัติงานได้เสมอ ด้วยเหตุที่ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่มีภารกิจหน้าที่ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนมากมาย บางครั้งได้รับการพักผ่อนที่ไม่ดีเพียงพอ ทำให้มีปัญหาทางด้าน สุขภาพ จึง เป็น เรื่องที่ผู้บริหารควรให้ความระมัดระวังและรักษาสุขภาพของคนให้มีความสดชื่น แข็งแรง พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานได้เสมอ ความเห็นในเรื่องนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พวงน้อย ไพรัตน์ (2526) ที่ว่าผู้บริหารจะต้องมีสุขภาพทางกายดี พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานได้

1.2 ผู้บริหารมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง อาจารย์มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วย ในเรื่อง เมื่อประสบกับบุคคลหรือสถานการณ์ที่ไม่พึงพอใจ ผู้บริหารจะต้องสามารถควบคุมความรู้สึกได้ ควรมีท่าทางกระฉับกระ เองคล่องแคล่วในการปฏิบัติงาน และกล้าปรับปรุงวิธีการทำงาน ให้ดีกว่าเดิมได้เสมอ ประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้บริหารควร เป็นผู้ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกของ ตนเองได้ ไม่ว่าจะพบกับสถานการณ์หรือบุคคลเช่นใด Doll (อ้างถึงใน เฉลิม รัชชนะกุล, 2523) ได้กล่าวว่า ผู้นำทางการศึกษาจะต้อง เป็นผู้ที่ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ บุคคลที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจำต้อง เผชิญกับความ เครียด วิตกกังวล ก้าวร้าว ผู้นำจึงจำเป็นต้องควบคุมอารมณ์ของตนเองให้อยู่

1.3 ผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ อาจารย์มีความไม่เห็นด้วยใน เรื่องที่ผู้บริหารมีความ เชื่อมั่นในความคิด เห็นของคนว่าถูกต้อง เสมอ ผู้วิจัย เห็นว่าการที่ผู้บริหาร ยึดมั่นในความคิดของตนเอง เป็นหลักนั้น เป็นรูปแบบของผู้นำแบบ เผด็จการซึ่งมีลักษณะที่เชื่อมั่น ในตนเองมาก จนยินยอมรับฟังความคิดเห็นหรือให้เกียรติผู้อื่น ผู้บริหารควร เปิดโอกาสให้ผู้ร่วม งานได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่าง เต็มที่ นำข้อสรุปที่ได้มาวินิจฉัย เลือกปฏิบัติตามความ เหมาะสม และควรชี้แจงให้ผู้ร่วมงานได้รับรู้และ เข้าใจในความคิดที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว เพื่อให้มีรูปแบบผู้นำ แบบประชาธิปไตย ซึ่งจัดได้ว่าเป็นรูปแบบที่อำนวยประโยชน์ในการบริหารงานมากที่สุด

1.4 ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจในเรื่อง ผู้บริหาร ควรจะกล้าพูดคำหยาบคายที่ประพาศพิณในที่เปิดเผย โดยทั่วไปแล้วไม่มีผู้ใดยินดีที่จะได้รับ คำหยาบ โดย เฉพาะในที่เปิดเผย ในเรื่องนี้ ทวีศักดิ์ จันทรสาร (2528) มีความเห็นที่ผู้บริหาร ควรหลีกเลี่ยงมากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ผู้วิจัย เห็นว่าการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากร เป็นจำนวนมากก็ย่อมมีความคิดเห็น และพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป การมีบุคคลที่ประพาศพิณ

อยู่บ้าง เป็น เรื่องธรรมดา ผู้บริหารควรใช้ เมตตาธรรมในการปกครองบังคับบัญชาและ เปิดโอกาส ให้ผู้ประพฤติดีได้ปรับปรุงแก้ไขความประพฤติของตนเอง ด้วยความอดทนอย่างที่สุด

2. ในด้านคุณสมบัติของผู้บริหาร จากตารางที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ความรู้ในวิชาความรู้ทั่วไป และความรู้ทางวิชาชีพ จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ส่วนใหญ่มีความ เห็นอยู่ใน เกณฑ์เห็นด้วยในเรื่อง ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับการ นิเทศการศึกษาและสามารถนิเทศภายในโรงเรียนได้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานการเงิน และการบริหารธุรการ มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ เข้าใจนโยบาย ทั่วไป เกี่ยวกับการศึกษา มีความรู้ความ เข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น เข้าใจ ในจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก ผ่านการศึกษาหรืออบรมในเรื่องการบริหารงานบุคคลมาก่อน ผ่านการ อบรมผู้บริหารตามหลักสูตรที่ ก.ค. และกรมสามัญกำหนด ผู้บริหารจะต้องผ่านการศึกษาหรืออบรม ใน เรื่องการวางแผนการศึกษามาก่อน รู้และ เข้าใจนโยบายการศึกษาของชาติทุกระดับ ควรศึกษา และเข้าใจกฎหมายการศึกษา งานวิจัยทางการศึกษา และความสำเร็จการศึกษาทางสาขาบริหาร การศึกษาโดยตรง

มีประเด็นที่น่าสนใจเป็นพิเศษคือ ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการ ศึกษา และสามารถนิเทศภายในโรงเรียนได้ เป็นที่ทราบกันดีว่าการนิเทศการศึกษาจะช่วยพัฒนา งานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของทุกโรงเรียน ปัจจุบันการนิเทศศึกษายังไม่มี บทบาทอย่างจริงจังในการสนับสนุนงานวิชาการ จากรายงานการสัมมนาผลการวิจัย โครงการ วิจัยและวางแผน เพื่อพัฒนาการศึกษาปี 2525 พบว่า ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ไม่สนใจจะ บริหารงานวิชาการอย่างจริงจัง ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างเสมอ จึง เห็นได้ว่าเป็น เรื่องที่ ผู้บริหารทุกระดับควร เร่งให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา และ เริ่มเอาจริง เอาจังกัน เสียที

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นตาม เกณฑ์ต่าง ๆ

2.1 ผู้บริหารมีความ เห็นอยู่ใน เกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง อาจารย์มีความ เห็นด้วย ใน เรื่อง

2.1.1 ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการ พัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษา เป็นอย่างดี เพราะการ เรียนการสอนต้องไปตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม

2.1.2 ผู้บริหารจะต้องผ่านการ เป็นผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมาแล้วอย่างน้อย 4 ปี ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษา ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนไว้ข้อหนึ่งว่า จะต้องผ่านการดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่มาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี

2.2 ผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ อาจารย์มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยใน เรื่องที่ผู้บริหารควรสำเร็จการศึกษาอย่างต่ำในระดับปริญญาโท อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อทักษะในการบริหารงานมากกว่าการมีคุณวุฒิสูง แต่ถ้าพิจารณาคุณสมบัติข้อนี้โดยคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมเกี่ยวกับทัศนคติ ความเคยชิน และพฤติกรรมในการยอมรับนับถือ และความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันในสังคมไทย นิพนธ์ ศศิธร (อ้างถึงในชโลมใจ กิงคารวัฒน์, 2525) กล่าวว่า สังคมไทยมักจะไม่ค่อยยอมรับผู้ที่อยู่ในระดับเดียวกันขึ้นมาเป็นหัวหน้า ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้มีการศึกษาสูงย่อมได้รับหลักการแนวความคิดทางทฤษฎีไว้มากมาย มีโลกทรรศน์ที่กว้างไกล เมื่อมาปฏิบัติงานได้รับประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นทุกที ถ้าสามารถนำความรู้ผสมผสานกับประสบการณ์ได้ จะทำให้เป็นนักบริหารที่ดีมีความสามารถสูง

2.3 ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นไม่แน่ใจใน เรื่องที่ผู้บริหารควรมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงในระดับปริญญา อาจเคยพบว่า คนเรียนเก่งมีความรู้ทางวิชาการมากมายแต่บริหารงานไม่เป็น อาจเป็นเพราะสาเหตุนี้ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มไม่แน่ใจว่าผู้ที่ได้คะแนนสูง เหมาะสมที่จะ เป็นผู้บริหารหรือไม่ ม.ล.ค้อย ชุมสาย (อ้างถึงในพวงน้อย ไพรค์น, 2526) ให้ความเห็นว่าคุณคนที่มีสติปัญญาสูงในทางทฤษฎีถือว่าเขาจะมีความสามารถในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ดีกว่าคนที่มีสติปัญญาต่ำ สำหรับผู้วิจัยมีความเห็นว่าการสัมฤทธิ์ทางการ เรียนไม่น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหาร ปัจจัยสำคัญน่าจะอยู่ที่ความ ักงานและความตั้งใจจริงในการทำงานมากกว่า

3. ในด้านความสามารถและภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จากตารางที่ 5 จากผลการวิจัยพบว่า

3.1 ผู้บริหารและอาจารย์ส่วนใหญ่มีความ เห็นอยู่ใน เกณฑ์ เห็นด้วย เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยในเรื่อง ผู้บริหารจะต้องควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

สามารถจูงใจให้ครูคนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ควรเสียสละให้แก่งานของส่วนรวมได้ทุกโอกาสหากไม่ เป็นผลเสียหายและกระทบกระเทือนต่องานในหน้าที่ ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชาได้ถูกต้อง รู้หลักการประชาสัมพันธ์ ทำให้ผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการทำงานร่วมกับตน สามารถชักจูงให้บุคคลในชุมชนมาสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน สามารถพัฒนาบุคลากร เพื่อ เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน รับผิดชอบเมื่อปฏิบัติงานผิดพลาด

เต็มใจรับคำคำหนิโดยไม่ปิดความผิดนั้นให้ผู้อื่น นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนในโรงเรียน มีความสามารถในการใช้ภาษา เขียนที่ชัดเจน เข้าใจง่าย นำผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมา เสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้กับผู้ที่รับมอบหมายงานได้ ให้คณะครูร่วมร่วมกันกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ใช้ภาษาพูดได้เหมาะสมกับบุคคลที่จะสนทนาด้วย มีความสามารถในการ เตรียมการและ เสนอรายงานได้ชัดเจนและคล่องตัว ควบคุมดูแลการจัดทำบัญชี หลักฐานการเงินของโรงเรียน ตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วไม่ลังเล มีความสามารถปกครองนักเรียนได้เป็นอย่างดี เขียนหรือพิจารณาโครงการต่าง ๆ ทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายที่กำหนด สามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา มีอิทธิพลในการแก้ไขความประพฤติและวินัยของนักเรียนได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารจะต้องสามารถอ่านแผนผังการสร้างอาคาร เรียนและควบคุมการก่อสร้างได้ จากความเห็นดังกล่าวมีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปราย คือ

3.1.1 ผู้บริหารควร เสียสละให้แก่งานของส่วนรวมได้ทุกโอกาส หากไม่ เป็นผลเสียหายและกระทบกระเทือนต่องานในหน้าที่ ผู้วิจัย เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ จะต้องมีความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกมาก งานส่วนรวมหลายด้านที่จะต้องขอความร่วมมือจากโรงเรียนหรือจากผู้บริหาร ซึ่งได้อยู่ในวิสัยที่กระทำได้ ผู้บริหารควรให้ความสนับสนุนอย่างเต็มที่ ชโลมใจ ถึงการวัฒน์ (2525) มีความ เห็นว่า เศรษฐกิจของผู้บริหารจะมีส่วนช่วยทำให้เกิดความร่วมมือกับสังคมหรือชุมชน ผู้บริหารที่ขาดคุณสมบัติดังกล่าวอาจทดแทนได้โดยการ เสียสละเวลาและแรงกาย เพื่อทำประโยชน์ให้กับชุมชน ผู้ที่ช่วยเหลือสนับสนุนชุมชนมากในทางกลับกันก็จะได้รับความร่วมมือจากชุมชนมากขึ้นด้วย

3.1.2 ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษา เขียนที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และจะต้องสามารถเขียนหรือพิจารณาโครงการต่าง ๆ ทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายที่กำหนดไว้

ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยว่าในการใช้ภาษาเขียน ซึ่งเป็นการสื่อสารวิธีหนึ่งนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความชำนาญที่จะทำให้ผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปสืบความหมายได้เป็นอย่างดี

3.2 ผู้บริหารมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง อาจารย์มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยในเรื่อง

3.2.1 ผู้บริหารจะต้องสามารถฝึกคนให้รู้จักทำงาน เป็นทีมได้ ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารจะต้องสร้างให้คณะอาจารย์เกิดความเห็นร่วม (Consent) โดยอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์และการใช้แรงจูงใจ (Motivation) โดยผู้บริหารต้องรู้จักการโน้มน้าวและชักจูงโดยการประชุมปรึกษาหารือร่วมมือประสานงาน กำหนดจุดประสงค์และ เป้าหมายให้ผู้ร่วมงานได้รับรู้เมื่องานสำเร็จทุกคนจะมีโอกาสชื่นชมร่วมกัน หรือถ้าเกิดการผิดพลาดทุกคนจะได้ร่วมมือหาทางแก้ไขปรับปรุง

3.2.2 ผู้บริหารจะต้องใช้บุคลากรให้ปฏิบัติงานได้ เหมาะสมกับลักษณะงาน ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการประสานและใช้คนให้ถูก ผู้บริหารไม่จำเป็นต้องทำงานด้วยตนเอง เพียงแต่มอบหมายหรือสั่งการก็พอ เพียงแล้ว ในเรื่องนี้สอดคล้องกับความเห็นของ ลุทธิย หิรัญโค (2515) ที่กล่าวว่า ผู้นำที่สามารถคือ ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากความรู้ความสามารถและความร่วมมือของผู้ตาม โดยตัวเองมิต้องทำอะไร เลย จึงเห็นได้ว่างานจะสำเร็จได้ด้วยดีถ้า มอบหมายงานให้กับบุคคลที่เหมาะสมกับงาน

3.3 ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจในเรื่อง การตัดสินใจ ในขั้นสุดท้ายในเรื่อง เกี่ยวกับการนโยบายควรจะเป็นหน้าที่ของผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียว ควรมอบความรับผิดชอบงานทั้งหมดให้คนอื่นทำ เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองรู้จักกระจายงานและควรมอบหมายงานวิชาการให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาเท่านั้น

3.4 ผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ อาจารย์มีความเห็นอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วย เกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งการ ผู้บริหารควรจะมีระเบียบกฎหมาย เป็น เครื่องตัดสินใจอย่างเคร่งครัดโดยไม่มีการยืดหยุ่น

ผู้วิจัยเห็นว่าการตัดสินใจโดยยึดระเบียบกฎหมายเพียงอย่างเดียวไม่ถูกต้อง เพราะเหตุว่าในบางเวลา บางสถานการณ์ ผู้บริหารจะต้องรู้จักยืดหยุ่นเพื่อแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า ประยูร พรหมพันธ์ (2517) กล่าวถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในการตัดสินใจสิ่งการว่ามีปัจจัยเกี่ยวกับเวลาและสถานการณ์ที่เป็นอยู่ บุคคลและสถานที่ คุณค่านิยมของสังคม และ เกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน

3.5 ผู้บริหารและอาจารย์ต่างไม่เห็นด้วยในเรื่อง

3.5.1 การที่ผู้บริหารควรตัดสินใจไปก่อนแล้วค่อยหาข้อมูลมาสนับสนุนในภายหลัง เพื่อมิให้งานดำเนินไปอย่างล่าช้า ผู้วิจัยเห็นว่า แม้ผู้บริหารจะมีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงานมานาน แต่การตัดสินใจเป็นกระบวนการบริหารที่สำคัญ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการต่าง ๆ เข้ามาช่วยหาทางเลือกในการตัดสินใจ Gregg (อ้างถึงในคณะนิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา, 2532) การวินิจฉัยสิ่งการและควบคุมกระบวนการตัดสินใจขององค์การโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. คำนึงถึงปัญหา การจำกัดความ และขอบเขตของปัญหา
2. วิเคราะห์และประเมินผลปัญหา
3. จัดทำเกณฑ์และประเมินผลปัญหา
4. รวบรวมข้อมูล
5. จัดทำและคัดเลือกวิธีการแก้ปัญหา
6. ใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีต่อไปนี้
 - 6.1 แผนกำหนดการแก้ปัญหา
 - 6.2 ควบคุมกิจกรรมในแผนกำหนดการนั้น
 - 6.3 ประเมินผลที่ได้จากกระบวนการตัดสินใจ

3.5.2 ความเห็นของทั้งสองกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ไม่เห็นด้วยในเรื่อง การพิจารณาความดีความชอบของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารควรพิจารณาบุคคลที่ปฏิบัติดีต่อตนก่อนบุคคลอื่น ๆ ในปัจจุบันกำหนดโควตาในการพิจารณาความดีความชอบกรณีพิเศษ (2 ชั้น) วัชร้อยละ 15 ของจำนวนครู-อาจารย์ในโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องใช้ระบบคุณธรรมในการพิจารณา ควรคำนึงถึงผลงานและความสำเร็จของงานไว้เป็นประการสำคัญ ควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ประกอบการ

พิจารณา นอกจากนี้ควรหาวิธีการอื่นในการให้ความดีความชอบ เป็นกรณีพิเศษให้มากขึ้น เช่น การให้เกียรติ การยอมรับในความสามารถ การให้รางวัล และการยกย่องชมเชย เป็นต้น โดยพยายามกระจายให้ทุกคนมีโอกาสได้รับ

จากการที่ได้ศึกษา เรื่องความคิด เห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัติ และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 กล่าวสรุปได้ดังนี้

1. ในด้านคุณลักษณะของผู้บริหารทั้งในด้านร่างกายและบุคลิกภาพ อารมณ์และจิตใจ สัจจและมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะดังนี้

- 1.1 ผู้บริหารจะต้องมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
- 1.2 ผู้บริหารไม่ควรยึดมั่นในความคิดเห็นของคนว่าถูกต้องเสมอ
- 1.3 ผู้บริหารจะต้อง เป็นนักต่อสู้ปัญหา
- 1.4 ผู้บริหารจะต้องสนใจความเคลื่อนไหวทางการศึกษา และจัดทำโครงการ

ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

- 1.5 ผู้บริหารควร เป็นผู้แต่งกาย เหมาะสม
- 1.6 ผู้บริหารจะต้อง เก็บความรู้สึกที่ไม่พึงพอใจได้
- 1.7 ผู้บริหารควรพยายามหลีกเลี่ยงการตำหนิบุคคลที่ประพฤติดนินที่ เบียด เหย

2. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 2.1 ผู้บริหารจะต้องมีประสบการณ์ เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมาแล้วไม่น้อยกว่า

4 ปี

- 2.2 ควรมีความรู้ในเรื่องการวางแผนการศึกษา
- 2.3 เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ เช่น ด้านหลักสูตร นิเทศการศึกษา

จิตวิทยา และการวิจัยทางการศึกษา การประเมินผลการศึกษา เป็นต้น

- 2.4 ควรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารการเงิน ธุรกิจ การบริหารบุคคล
- 2.5 มีความรู้ความ เข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 2.6 มีความรู้ในนโยบายการศึกษาทุกระดับ

2.7 ต้องผ่านการอบรม เตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.ค. และกรมสามัญศึกษากำหนด

3. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีความสามารถในเรื่องดังต่อไปนี้

3.1 ผู้บริหารควรมีความสามารถในการให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของส่วนรวมและสังคม

3.2 ในการพิจารณาความดีความชอบผู้บริหารควรพิจารณาด้วยความมีคุณธรรม มีใจ เพื่อพวกพ้อง

3.3 มีความสามารถในการใช้ภาษา เขียนและภาษาพูดได้ดี

3.4 ต้องสามารถฝึกคนให้รู้จักทำงานเป็นทีม และใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

3.5 มีความสามารถในการคิดคามประ เหม็นผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

3.6 สามารถนำการประชาสัมพันธ์มาใช้ให้ เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน

3.7 มีการตัดสินใจดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ผู้วิจัยมีความ เห็นว่าควรทำการวิจัยในเรื่อง

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัติ และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

2. เปรียบเทียบคุณลักษณะ คุณสมบัติ และความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารใน ลักษณะที่พึงประสงค์และลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา